

A gyorsannövő fafajok termesztésének kérdése az akadémiai felolvasó ülésen

A szakma érdeklődésének homlokterében álló kérdéshez méltó figyelemben részesültek a februári tudományos felolvasóülésen a gyorsannövő fafajok termesztésére vonatkozó legújabb kutatási eredményekről szóló előadások. Az Akadémia nagytermét zsúfolásig megtöltő hallgatóság előtt a szekcióülést elnökként NEMKY ERNŐ a mezőgazdasági tudományok (erdészet) doktora, nyugalmazott egyetemi tanár vezette és szőlitotta sorban előadásra az Erdészeti Tudományos Intézet kutatóit.

Elsőnek JÁRÓ ZOLTÁN a mezőgazdasági tudományok (erdészet) kandidátusa, főigazgatóhelyettes számolt be a határtermőhelyeken álló, vagy oda tervezett nyártelepítésekre vonatkozó vizsgálatokról. Ezt követően GYARMATINÉ DR. PROSZT SÁRA tudományos főmunkatárs ismertette a nagyrészt határtermőhelyeken álló nyárasok termésfokozására irányuló kísérleti eredményeit. Mindkét — a nyártermesztők körében különös érdeklődésre számot tartó kérdésről szóló — előadást teljes terjedelemben hozzuk a lapban.

Ugyancsak teljes terjedelemben hozza a lap DR. TÓTH BÉLA tudományos tanácsadó, az ERTI Tiszántúli Kísérleti Állomásának PALOTÁS FERENC tudományos főmunkatárssal, az ERTI Észak-Dunántúli Kísérleti Állomásának igazgatójával, valamint SIMON MIKLÓS a mezőgazdasági tudományok (erdészet) kandidátusával, tudományos főmunkatárssal közös, újabb ígéretes nyár és fűz klónok felkutatására, kialakítására irányuló munkájuk eredményeit ismertető előadást, továbbá DR. KISS REZSŐ tudományos főmunkatárssal, KAPUSI IMRE tudományos munkatárssal és FARAGÓ SÁNDOR tudományos főmunkatárssal akác termesztési modellek kialakítására irányuló együttes munkájáról összeállított ismertetést.

DR. HALUPA LAJOS és DR. KISS REZSŐ később beszámolt a köztermesztésben álló nyárfajták legeredményesebb termelési eljárásait célzó vizsgálatok legújabb eredményeiről. Három nyártermesztési modell-típust alakítottak ki — kis induló növényterület két, vagy több nevelővágással, közepes növényterület egy nevelővágással és véghasználati hálózatba telepített. Korai nyárra csak az első volt elkészíthető, míg óriás és olasz nyárra mindhárom. A fatermési adatok és megfelelő gazdasági számítások alapján utóbbi kettőre már megadható a legkedvezőbb ültetési hálózat és véghasználati kör. A modelltáblázatok pontos előírást adnak a nevelővágásokra is. Az ültetési hálózatot a termőhelynek megfelelően kell választani. Nagyobb területen, ahol mozaikszerűen, különböző a termőhely, átlagosan kedvező körülmények között a korai nyárat 3×3 , az óriást $3,5 \times 3,5$ m, az olaszt $5,2 \times 3$ vagy 4×4 m, közepes viszonyok között $3,5 \times 3,5$ m hálózatba a leghelyesebb telepíteni. A fehér és szürke nyár, valamint a fehér fűz esetében 3×2 vagy $3 \times 1,5$ m hálózat a legkedvezőbb.

Akácatermesztési kérdéssel foglalkozott PAPP LÁSZLÓ a mezőgazdasági tudományok (erdészet) kandidátusa, tudományos tanácsadó. A szaporítóanyag előállítás korszerűsítésére irányuló vizsgálati eredményeit mutatta be. Időszerűvé tette ezt az a körülmény, hogy az ötvenes évek végén volt 60 milliós mennyiségű csemetetermelés lecsökkent 10 millióra és ellátási nehézségek mutatkoztak. Az utóbbi években bizonyos javulást hozott a csemetekertek megkezdett összpontosítása és további várható az itt nagyobb lehetőségű gépesítéstől, újabb csemetenevelési módszerek alkalmazásától. Ilyen többek között a vegetatív szaporítás, ebben már jelentős eredmények vannak. Az 1965-ben kezdett kísérletek eredményeként a gyökérdugványozásnál ma már hidegágyban, fólia alatt 90%-ot megközelítő kihozatal érhető el. A nemesített anyag elterjesztésében nagy jelentősége van a zölddugványozásnak. Az 1972-ben kezdett kísérletek eredményeként ma már ez is megoldott, de rendkívül gondos, lelkiismeretes munkát igényel, így csak az indulóanyag reprodukálására alkalmazza az Intézet. Az akác vegyszeres gyomirtása egyelőre megoldatlan.

Végül KAPUSI IMRE tudományos munkatárs a nyírségi akácatermesztés gazdaságosságával foglalkozott. Vizsgálatainak tanulságaként felhívta a figyelmet arra, hogy a gyakorlatban alkalmazott fatömegbecslési és választéktervezési módszerek nem eléggé gyorsak, rendkívül munkaigényesek és a minőségre vonatkozóan nem adnak kellő felvilágosítást. Részben ennek tudható be, hogy nincs rugalmas élőfakészletgazdálkodás, ami a gyorsan változó igények követését, magasabb jövedelmezőséget segíthetné elő. A Nyírségen a jövőben is 55 000 ha akáccal kell számolni, ennyi az a terület, amelyen a termőhelyi adottságok következtében az akácot sem fatömegben, sem hozamértékben más fajjal nem múlja felül.

Jérôme René

DR. JÁRÓ ZOLTÁN

Nyártelepítések határtermőhelyeken

Negyedszázada közismert, hogy a nyártermesztés alapvető feltétele a termőhely helyes megválasztása. Ennek alkalmazása azonban még ma sem egyértelmű. A nyártermesztés következetes fejlesztésének eredményeként például az 1948—1957 évekhez viszonyítva 1973-ban a nemes nyárak területe már több mint nyolcszoros volt. A hagyományos és új fajták széleskörű telepítése lehetővé tette a termőhelyigény-kutatásnak kiterjesztését. Egyúttal tudomásul kell venni, hogy a nagyarányú telepítések során igen jelentős területen kerültek nyárasok határtermőhelyekre, amelyeken a termesztési technológia be nem tartása és a fellépő abiotikus és biotikus károsítók miatt csak gyenge növekedésű nyárasokat, vagy „nyártemetőket” találunk. Az elmúlt időszak bizonytalanságait a mai ismeretek birtokában már ki lehet és ki kell küszöbölni. Határtermőhelyekre csak különleges célú nyár fásítást szabad tervezni és a termesztési technológiák szigorú betartása elengedhetetlen. A jövőben változatlanul kiemelten fontos nyár és fűz telepítésekhez ma már határozott irányelveket adhatunk és nemcsak a különböző termőhelytípus változatokon választható fajtak, hanem ezek várható növekedését is meg tudjuk adni.